



UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Eginhartvs De Vita Caroli Magni, Animadversionibvs Illvstratvs

Bessel, Friedrich
Reinhard, Johann Friedrich

Helmeftadii, 1667

Animadversiones Ad Cap. I.

urn:nbn:de:hbz:466:1-10996

10
* MS. cu- foris agenda ac disponenda erant, præfectus aulae * procu-
rabat. rabat.

EGINHARTVS

ANIMADVERSIONES

AD CAP. I.

Gens Merovingorum] Merovingi ex posteritate Merovæi Francorum Regis, diutissimè regnum obtinuere. Etenim si vera sunt, quæ ex nescio quo *Andrea*, refert Auctor *Chronici Magni fol. 35.* regnaverunt annis fermè 370. ab anno scilicet salutis 381. usque ad annum 750. De nomine *Albertus Abbas Stadenfis, Chron. ad ann. 751.* Solebant *Franci ex aliqua Stirpe Regum Reges habere; qui a Merovæo Clodii Secundi Regis eorum, Merovingi dicebantur, quorum Genealogia usque ad Hildericum tunc temporis Regem permanebat, in quo deficiebat.* Non autem Regiæ Gentis hæc tantum fuerat appellatio, sed & totius Populi Francici. Ita enim *Sigebertus Gemblacensis ad ann. 448.* *Merovæus Filius Clodii super Francos regnat annos 10. A quo nimis utili rege Franci Merovingi cognominati sunt.* Et sanè *Carlingi* similiter non ad regiam duntaxat stirpem, sed ad Francos universos occidentales seu Francigenas, quos hodie Gallos appellamus, referuntur à *Sigefrido Presbytero Milsnensi*, quem locum ad caput xv notamus. Ad quam formam fortassis *Thuringi*, à *Thorone* seu *Regulo*, seu *Deastro*: ac *Lotharingi* à *Lothario Imp.* ut vulgo existimant, dicti. Eodem modo sub finem *Legum Alamannicarum, Merungorum* nomen occurrere videtur pro Gente Francicâ apud *Goldast. tom. 11. Rev. Alamann. part. 1. p. 25.* in his: *Hoc decretum est apud Regem & Principes ejus, & apud cunctum populum Christianum, qui infra Regnum Merungorum consistunt.* Sed si rem rectè reputamus, Regia potius hic familia, quàm Gens ipsa Francorum intelligenda venit.

Usque in Hildericum Regem] *Hildericus* ille *Tertius*, cognomento *Simplex*, seu *Stupidus & Insensatus*, ut eum appellat *Monachus Egolismensis, in anal. Pirhoei p. 233.* quem alii *Chilpericum* minùs rectè vocant, Filius fuit *Dagoberti II. Theodorici IV. Prater:* qui cùm antea *David* diceretur, (*Danielem perperam vocat Hepidannus à Goldasto evulgatus ann. 752. confundens Chilpericum cum Hildericò,*) ex *Monasterio*, à *Carolo Martello*, *Majore Domûs*, ad regnum accersitus est ann. 742. regnavitque annos 10. ut ex *Instrumentis veteribus Alamannicis, quæ tom. 2. edidit Goldastus num. 40. p. 28.* colligere est in his: *Data VII. Id. Sept. anno x. regni Domini nostri Ilderici Rii.* Atque hanc computationem ex *Guilermo de Nangis*, *Monacho S. Dionysii apud Parisios*, proponit ac laudat *Goldastus tom. 11. Part. 1. p. 2.* Verùm si ductum aliorum sequamur, eodem anno ad regnum

num evectus est Hildericus, quo fatis concessit Carolus Bellicosus, hoc est anno 741. regnumque tenuit per annos 9. Donec propter socordiam, quod non solum insufficiens ad regnum gubernandum, sed etiam dissolutus cum mulieribus & effœminatus esset, de consilio Principum regno excidit, ut scribit Gobelinus Persona, *Cosmodrom at. 6. c. 39. p. 191.*

Qui jussu Stephani Romani Pontificis depositus] Non Stephani II. sed Zachariæ I. consilio, depositum ac detonsum esse Regem Hildericum, Regino Prumiensis *Chron. lib. 2.* Adelmo Benedictinus, Lambertus Schaffnaburgensis, Marianus Scotus *Chron. at. 6. lib. 111.* Sigfridus Presbyter, *Epit. lib. 1.* omnes ad ann. 750. referunt. Johannes Aventinus, Historicus non indiligens, *annal. Bojar. lib. 111. fol. 174* ipsissimam Epistolam, à Zachariæ Papa ad Bonifacium scriptam, de Unctione Pipini, producit. Quæ tamen si non omnino supposititia, saltem suspecta videri queat ex eo, quod scriptam ait *Prid. Non. Novembr. Imperante Domino Piiſſimo, Augusto Constantino Imperatore, Imperii ejus ann. 33. Indiët. 5.* Nam cum ex aliis ejusdem Papæ Epistolis constet, eum Constantini annos ab imperii annis ita distinxisse, ut annus ejus 24. cum Imperii 2. annoque Domini 743. concurreret; sequitur annus ejus 33. cum Imperii 10. Indiët. 6. à Kalend. Septembr. anni 752. inchoato, coincidere. Atque eodem anno, vel si Marianum Scotum sequamur, jam tum anno 751. Id. Mart. Indiët. 5. obierat Papa. Quæ igitur ad Francos Epistolam è tumulo dare potuit? Verius itaque colligit Blondellus *Aſſert. Geneal. Francica tom. 1.* Anno Constantini 30. Imperii ejusdem 8. consilium de rōndendo Hilderico dedisse Zachariam: quæ ipsa clare confirmantur ab Adelmo, & Reginone, ad Ann. 749. quò missi Burchardus VVürtzburgensis Episcopus & Folradus (sic enim hoc nomen apud Reginonem constituendum) Presbyter Capellanus, Romam ad Zachariam Papam, ut consulerent Pontificem de causa Regum, nomine duntaxat imperantium. Quare cum Pontifex intellectâ Legatorum Sententia respondisset: *Satius esse illum appellari Regem, apud quem summa potestatis consisteret*: Pipinus unanimi Procerum consensu, electione totius Franciæ, in sedem regni evectus est. Eadem Monachus Egoſismensis *Vita Caroli p. 233.* adeoque annales Fuldenses, qui tamen ad ann. 752. referre videntur, quos sequitur *Bucelinus*; quàm benè, nunc non disputo. *Notkerus* tamen *Balbulus*, quem Monachi Sangalliensis nomine vulgo celebrant, Eginharto nostro assentitur. Sic enim scribit *lib. 1. c. 10. de vita Caroli*: *Stephanus Papa deposito ac decalvato ignavisſimo Francorum Rege Hilderico, Carolam ad regni gubernacula antiquorum Patrum modo perunxit.* Similiter Hermannus Contractus, & Hepidannus Cœnobita S. Galli uterque ad ann. 752. auctoritate

Stephani Papæ depositum Hildericum memorant. Quam sententiam nisi mitius interpreteris, de consecratione Stephani iteratâ, ut accepisse videtur Theganus de *Gestis Ludovici* cap. 1. p. 295. vix tolerabilem iudico.

Qui Majores domûs dicebantur] Majorum domus, qui & Regij Palatij Magistri dicebantur, summa erat in Gallia dignitas, nullis à populo facile tributa, quàm iis, qui & claritate generis, & opum magnitudine cæteris eminebant, ut ait *Noster* cap. 11. §. 3. Eorum officium eleganter describit Paulus VVarnefridi lib. v. de *gest. Langobard.* c. 16. edit. Lindenbrog. Marianus Scotus lib. III. ann. 750. & iisdem cum Mariano verbis, *Annal. Fuld.* ann. 751. illud constat, inquit Vadianus de *Colleg. Germ. Vet.* lib. 11. p. 37. *Majores domus saepe non virtute modo & rerum gerendarum prudentiâ, sed victoriis etiam spoliisque ex hoste relatis, Regum gloriam superâsse, quod & de Martello proditum est.* Hos Aula Constantinopolitana *κρηστωλάτας* seu *κεκαδημένους τῶν μεγάλων παλατίων*, ut videre est apud Georg. Codinum p. 47. nuncupare solebat. Curam palatii agentes vocat Ammian. lib. XIV. curamque Palatii absolute Corippus Africanus lib. 1. c. 8. Ordine pro rerum vocitatus cura palatii. Sic enim rectè legitur, nec tolerandum quod substituit Dempsterus *Palatip.* ad *Rosin.* lib. 1. c. IV. col. 24. Curopalates: quandoquidem eodem nomine alibi etiam appellitentur. Peculiare est quod intervallo aliquot seculorum Seneschalli Franciæ appellati fuerint, teste ad ann. 1170. Roberto de Monte in *Append. Sigeberti.* Nisi fortassis antiquum ejus dignitatis nomen est, quod mihi quidem per videtur verisimile. Sed de his ex professo Vincent. Lupan. lib. de *Magist. Gallican.* Petrus Faber lib. 1. *Semestr.* cap. 1. Iuretus in *Symmach.* lib. 1. Ep. 12. Brossæus *Not. ad Casiod.* lib. v. Ep. 3. Besold. in *Appellat.* cap. 11. §. 19. Petrus Heigius *part. 1. qu. 4. n. 14.* Freher. lib. 1. de *Orig. Palat.* 2 Pontan. lib. v. *Orig. Franc.* c. 12. & Hottomann. in *Franco-Gallia* cap. xv. p. 187. Extat & elegans Fragmentum de *Majoribus Domus* Historicum, quod *Annalibus Francicis* inseruit Pithœus.

Crine profuso.] Fuit apud Veteres Francos jus quoddam capillitii, præcipuè, seu regis potius nobilitatis insigne, quod à Clodio primùm, Pharamundi Filio, communiter Chronologi derivant. Sigebertus ad ann. 430, *Clodius Filius Pharamundi, Rex Crinitus, regnat super Francos ann. 18* Ex hoc *Franci crinitos Reges habere cæperunt.* Eadem Aimoinus lib. 1. cap. 4. & Ado Viennensis *Chron. et. 6. p. 149.* Edit. Basil. Agathias lib. 11. *bell. Goth.* affirmat solis Francorum Regibus licuisse profusa comâ ornari, cum aliquo discrimine ad frontem mediam: subditos omnes circumtonfos fuisse, quem frustra in ordinem redigit Stephanus Forcatulus, lib. V. p. 695. anteriora tempora cum subsecutis confundens. Ad eundem morem proculdubio respexit.

spexit Claud. lib. 1. de Laud. Stilicon. v. 203. ubi Reges Francorum *crinigeros flavescentes vertice* appellat. Ex eo cœteræ nationes Francis infensiores, *cristatos, setatosque*, vel ut Græcorum voce utar, *τερυχοειχάτους*, nuncuparunt. Fabulabantur enim in spinâ dorsi enatos habuisse pilos, porcorum instar. Cujus rei non Cedrenus tantùm p. 373. sed & Auctor Historiæ Miscellæ lib. xxii. cap. 8. meminit. Summo igitur studio jus illud capillitij quod illis, ut eleganter Barthius *ad loc. citat. Claudian.* pro patrimonio ferè erat, observârunt Reges, adeò quidem ut Chrotildis Regina, maluerit interfectos videre Nepotes suos, quam tonsos, ut referunt Aimoin. lib. 11. cap. 12. & Gregor. Turonensis *Histor. Franc. lib. 111. cap. 18. p. 130.* Cujus rei ratio fortassis ex *LL. Salicis tit. xxxviii. de Homicidio parvulorum*, peti potest. Sed hæc de re ex professo Petr. Faber *Semestr. lib. 11. cap. 20.* Barthol. Schobinger. *ad Vadiani Farraginem Antiq. apud Goldast. tom. 111. p. 101.* Herman. Conringius *de Habit. Corp Germ. causis p. 117.* & qui omnium primo loco nominandus erat, Francisc. Hottomannus *Franco-Gall. [cap. xi.*

Barba submissa] Ut crines, ita barba apud eosdem Francos in summa fuit reverentiâ, adeò quidem ut barbam tetigisse venerationis, aut etiam juramenti solemnem, vicem haberet. Idacius, apud antiquum Chronic. Collectorem lib. 111. cap. 10. Clodoveum Regem Francorum, & Alaricum Regem Gothorum post multa prælia quæ invicem gesserunt, intercedentibus Legatis pacem iniisse hoc pacto, ut Alaricus barbam tangeret Clodovei, perpetuamque inter se pacem uterque servarent; quæ ipsa prolixius narrat Aimoin. lib. 1. de Gest. Franc. c. 20. Quare moris hujus ignarus M. Papyrius Gallo comiter ejus barbam mulcenti, scipionem eburneum suo malo in caput incussit, ut est apud Liv. lib. v. c. 41. quod ipsum jam tum annotatum Steph. Forcatulo lib. 11. de Gallor. Imp. & Philosophia p. 270. Et sane insigne ornamentum in barba posuere Veteres, adeo quidem, ut luxuriæ adscripserint factum Alexandri, quod barbam radere instituisset, ut refert Athæneus lib. xiiii. *Dipnosophist. cap. 6.* Detonsio autem barbæ flagitiosa ferè ac propudiosa fuit apud Populos Orientales, id quod exemplis aliquot prolatis in *Chronolog. Nicephori* probat Joach. Camerarius, cui addendus Frid. Lindenbrogius, *ad Paul. Vvarnesfrid. lib. vi. c. 20. p. 360.* Unde iidem populi pro omnium preciosissimo pignore barbam creditoribus suis obligârunt, cujus exemplum ex Jacobi à Vitriaco *Histor. Orient. producit Caspar Barch. lib. Li. Advers. cap. 7.*

Quod bubus junctis, & bubulco rustico more agente, trahebatur.] Egregiam verò pompam ac tanta Regum magnificentia dignissimam; quam ridet Hadrianus 14 Pontifex Romanus, adversus Imperatorem Fridericum in

Epistola quadam ad Archiepiscopos Germaniæ, apud *Aventin. lib. 111. fol. 172.* Nihil tamen illis temporibus frequentius quàm boves curribus ac carris jungere. Deuteriam Childeberti Regis Vxorem, cum filia suæ ex superiore marito susceptæ metueret, eam in basterna positam, indomitibus junctis, de ponte præcipitasse, refert Greg. Turonensis *lib. III. Hist. Franc. cap. xxvi. p. 135.* Moris vestigia habes ap. Tacit. *Germ. 18. 6.*

Publicum Populi sui Conventum, qui annuatim celebrabatur] Comitia isthæc nunc placita generalia, nunc concilia aut consilia magnæ vocantur. Non insubidè Poëta Vetus Annalium Caroli, Conventum placiti generalis nuncupat, *lib. 1. v. 327.* Curia quoque vocabulum in eandem notionem accipitur apud Othonem Frisingensem *lib. 1. c. 40.* Burchardum Monachum S. Galli, *cap. 12.* alios, quorum testimonia adducit Marquardus Freherus *Proleg. ad constitut. Adolphi Rom. Regis.* Celebrabatur autem publicus iste conventus singulis annis semel tantum, mense, ut veteres indicant, Majo. Ita enim Albert. Stad. *Chron. ad ann. 751.* & ante hunc Sigebertus *ad ann. 662. Francorum Regibus moris erat Kal. Maji præsidere coram tota gente, & salutare, & salutari, obsequia & dona accipere & rependere, & sic secum usque ad alium Majum permanere.* Cujus verba græcè interpretatus est Georg. Cedrenus in *Leone Iconomacho, p. 373.* Inde factum, ut conventus ille publicus peculiari notatione Maicampus diceretur. Fragmentum Annal. Vetus ad an. 777. *Habebat Carolus Conventum Francorum, id est Magis Campum in Saxoniâ ad Padersburnon.* Lego Maji Campum. Nam & Martis Campum commemorat Marian. Scot. *lib. III. et. 6. an 750.* At quid verbi est Maji-Campus? An vox campi quæ duellum illis temporibus non rarò notabat ad judiciorum certamina adhiberi cœpit? Ita quidem *Ampliff. Boeclerus in Carol. p. 14.* Equidem potius crediderim Goldasto, *Alamann. Antiqu. tom. 11. part. 1. p. 8.* ortum id ab oppido Rhætiæ Curienfis *Weyenfeld* ubi Legati Regum Francorum mallos annuos celebrabant. Atque hæc quidem super stato illo anni tempore apud antiquos Franciæ Reges obtinere usque ad Pipinum Caroli M. Parentem, qui primus Regni Proceres non constituto tempore convocavit, quem deinceps Carolus M. atque Ludovicus Pius secuti sunt, qui & ipsi more solenni, generalem Populi conventum, sed mense Augusto VVormatiæ instituisse, leguntur. Vid. de Carolo M. *Aimoinum lib. 1v. cap. 17.* de Ludovico, *Adelmum ad ann. 828.* Alia quoque his conventibus aptata sunt nomina, quæ præoccupavit *ad Tacit. Germ. xi. 4.* doctissimus Kirchmajerus. Speciem Concilii huius in Parliamentis Galliæ superesse videmus, de quibus præter Vincent. Lupan. *de Magistr. Gallicanis p. 462.* *Limnæus lib. VII. Notit. Regn. Francici cap. 4.* ac novissimè Joh. Andr. Gerhardus *Discursu peculiari.*

CAP,